

LÄNSSTYRELSEN
HALLANDS LÄN

BESLUT

1 (17)

2013-02-27

Mpd 551-4797-12
1380-91-006

Lilluns AB
Perstorp
310 31 ELDSBERGA

STATENS JORDBRUKSVERK REG.KONT. 2013 -03- 01 Dnr

Tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken till jordbruk med äggproduktion på fastigheten Perstorp 36:1 i Halmstads kommun

BESLUT

Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Hallands län lämnar Lilluns AB (org.nr. 556439-0697), med stöd av 9 kap. 6 och 8 §§ miljöbalken, tillstånd till befintlig och utökad äggproduktion i byggnader med plats för högst 184 500 värphöns på fastigheten Perstorp 36:1 i Halmstads kommun.

Miljöprövningsdelegationen godkänner miljökonsekvensbeskrivningen i ärendet.

Miljöprövningsdelegationen avslår bolagets ansökan om verkställighetsförordnande.

Villkor

För tillståndet gäller följande villkor:

1. Verksamheten ska bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad bolaget angett i ansökningshandlingarna och i övrigt åtagit sig i ärendet, om inte annat framgår av nedan angivna villkor.
2. Hantering av gödseln inom och utom anläggningen ska ske på sådant sätt att läckage och spill inte sker och så att olägenheter inte uppkommer för närboende.
3. Utrustning för att öka flödes hastigheten på utgående ventilationsluft ska installeras i de tillkommande stallbyggnaderna.
4. Fastgödseln ska lagras i gödselhus och dörrarna hållas stängda utom vid utlastning av gödsel. Åtgärder ska vidtas för att motverka flugförekomst i lagret.
5. Flytgödseln ska lagras under tak eller täckas på annat likvärdigt sätt, och påfyllning i flytgödselbehållaren ska ske under täckningen.
6. Analyser av fastgödselns kväve- och fosforinnehåll ska ske minst två gånger per år och omfatta innehållet av kväve och fosfor. Vid spridning av flytgödsel ska gödseln analyseras med avseende på kväve och fosfor vid varje spridningsperiod.

Postadress 301 86 HALMSTAD	Besöksadress Slottsgatan 2	E-post halland@lansstyrelsen.se	Telefon 035 - 13 20 00
--------------------------------------	--------------------------------------	---	----------------------------------

Kontakta i detta ärende: Arne Joelsson, arne.joelsson@lansstyrelsen.se

2013-02-27

Mpd 551-4797-12
1380-91-006

7. Spridningen av gödselmedel ska grundas på aktuell markkarta och anpassas till grödans behov. Hela spridningsarealen under eget bruk ska markkarteras minst vart tionde år. En växtnäringsbalans avseende kväve, fosfor och kalium ska upprättas för verksamheten minst en gång vart tredje år.
8. Tillkommande spridningsarealer ska godkännas av tillsynsmyndigheten. Vid prövning av lämpliga spridningsarealer för gödsel ska miljö kvalitetsnormerna för vatten beaktas.
9. Stallgödsel får inte spridas på arealer som har halter av löslig fosfor motsvarande fosforklass PAL V.
10. Risken för förorening av yt- och grundvatten ska alltid beaktas vid spridning av gödsel. Intill öppna diken, vattendrag, våtmarker och mangelgravar ska på areal under eget bruk en zon lämnas fri från spridning. Den spridningsfria zonen bör vara ständigt bevuxen. Zonens bredd ska anpassas efter risken för ytavrinning från fältet, men får inte vara mindre än sex meter.
11. Spridning av stallgödsel får inte utan medgivande från ägaren ske närmare än 30 meter från enskild vattentäkt. Vid spridning av gödsel ska hänsyn tas till rådande väderleksförhållanden så att minsta möjliga olägenhet uppkommer för omkringboende.
12. Buller från verksamheten ska begränsas så att den ekvivalenta ljudnivån utomhus vid bostäder inte överstiger:
50 dB(A) vardagar dagtid kl. 07-18
40 dB(A) nattetid kl. 22-07
45 dB(A) övrig tid

Momentana ljud nattetid får inte överskrida 55 dB(A).
13. Kemiska produkter och farligt avfall ska lagras invallat på ogenomsläpplig yta utan golvavlopp.
14. Journal ska föras över djurhållning, växtodling, utspädning och spridning av gödsel samt leverans av gödsel för spridning hos andra jordbrukare. Journalen ska hållas tillgänglig för tillsynsmyndigheten.
15. Senast tre månader efter det att detta beslut tagits i anspråk ska verksamhetsutövaren till tillsynsmyndigheten lämna in ett förslag till kontrollprogram.

Miljöprövningsdelegationen överlåter med stöd av 19 kap. 5 § punkten 9 jämfört med 22 kap. 25 § tredje stycket MB åt tillsynsmyndigheten att föreskriva ytterligare villkor av mindre betydelse angående gödselhantering och ventilationsutsläpp.

Den utökade verksamheten ska ha påbörjats senast den 1 januari 2017, annars förfaller tillståndet avseende utökningen.

2013-02-27

Mpd 551-4797-12
1380-91-006

När detta tillstånd tas i anspråk upphör Länsstyrelsens tillstånd 2010-02-19, dnr 551-15103-09, att gälla.

Särskilda upplysningar

Länsstyrelsens miljöprövningsdelegation erinrar om att meddelat tillstånd enligt miljöbalken inte befriar tillståndsinnehavaren från skyldigheten att iaktta vad som i annan författning föreskrivs i fråga om den verksamhet som avses med tillståndet.

Kungörelsedelgivning samt hur man överklagar

Länsstyrelsen förordnar med stöd av 49 § delgivningslagen (2010:1932), att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelse. Kungörelsen ska införas inom 10 dagar efter beslutsdatum i Hallandsposten.

Beslutet hålls tillgängligt hos aktförvararen Miljö- och hälsoskyddskontoret i Halmstads kommun samt hos Länsstyrelsen, Slottsgatan 2, Halmstad.

Eventuellt överklagande skickas till Länsstyrelsen, 301 86 HALMSTAD. Ange vilket beslut som överklagandet gäller t ex genom att ange diarienumret. Skriv också vilken ändring som begärs. För att överklagandet ska kunna prövas, måste det ha kommit in till Länsstyrelsen **senast den 3 april 2013**.

Länsstyrelsen skickar överklagandet vidare till Mark- och miljödomstolen i Vänersborg för prövning, om Länsstyrelsen inte själv ändrar beslutet på det sätt som begärs. Om någonting är oklart kan Ni vända er till Länsstyrelsen på tfn 035-13 20 00 eller halland@lansstyrelsen.se.

ANSÖKAN OCH YRKANDEN

Ansökan avser tillstånd till befintlig och utökad äggproduktion på fastigheten Perstorp 36:1 i Halmstads kommun. Produktionen beräknas efter utökningen omfatta högst 184 500 värphönsplatser.

Bolaget har begärt verkställighetsförordnande.

ÄRENDETS HANDLÄGGNING

Ansökan och miljökonsekvensbeskrivningen inkom till Länsstyrelsen den 26 juni 2012. Ansökningshandlingarna kompletterades den 6 november 2012 och kungjordes i Hallandsposten den 9 november 2012, och tillsynsmyndigheten anmodades att avge yttrande. Yttranden har inkommit från Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Halmstads kommun, Ronny Eriksson och Carina Nilsson

2013-02-27

Mpd 551-4797-12
1380-91-006

samt från Lena Aspeqvist och Daniel Magnusson. Länsstyrelsen har avstått från att yttra sig. Bolaget har lämnat synpunkter på innehållet i yttrandena.

TIDIGARE PRÖVNING

Genom beslut den 19 februari 2010, dnr 551-15103-09, meddelade miljöprövningsdelegationen tillstånd enligt miljöbalken till jordbruk med djurhållning med högst 130 632 värphöns på samma fastighet.

BOLAGETS BESKRIVNING AV VERKSAMHETEN

Av ansökningshandlingarna och vad bolaget i övrigt angett framgår bl.a. följande.

Djurhållning

Lilluns AB bedriver idag äggproduktion i sex stallbyggnader om tillsammans 125 132 värphönsplatser. Fem av stallbyggnaderna har inredning med s.k. trivselburar medan det senast uppförda stallet har frigående höns.

Nu planeras en utökning i två steg. I steg 1 uppförs ett nytt stall för 45 000 frigående värphöns SO om befintliga stallbyggnader. Därefter rivs de tre äldsta stallbyggnaderna, nr 1-3 nedan, som tillsammans innehåller 25 632 värphönsplatser. Steg 2 omfattar uppförande av en stallbyggnad (nr 8) för 40 000 värphöns på den plats som blir tillgänglig efter rivningen.

Stall	Djurplatser	Djurplatser	Djurplatser
	Idag	Steg 1	Steg 2
1	6 912	6 912	-
2	6 720	6 720	-
3	12 000	12 000	-
4	30 000	30 000	30 000
5	35 000	35 000	35 000
6	34 500	34 500	34 500
7		45 000	45 000
8			40 000
Totalt	125 132	165 132	184 500

Produktionstiden för varje värphönsomgång är ca 15 månader, och mellan omgångarna hålls stallet tomt under minst tre veckor för rengöring. Rengöringen sker först med högtrycksluft, därefter med högtryckstvätt och slutligen sker desinfektion med gas. Stallarna är försedda med automatisk klimatanläggning, och extra värmeförsel sker vid behov genom värmefläktar. Klimatanläggningen har såväl luftintag som utsläpp av ventilationsluften över taknock.

Utfodringen sker med kedjetransportör, i början av produktionsperioden under fyra tillfällen per dygn och därefter tre gånger per dygn.

2013-02-27

Mpd 551-4797-12
1380-91-006

Gödseln från stallarna med trivselburar faller ner på en polypropylenmatta under burarna och efter viss upptorkning av gödseln inne i stallen transporteras gödseln till gödselhus eller gödselbehållare. Utgödsling ur stallen sker normalt två gånger i veckan. I ett av stallen (nr 5) finns ett system för torkning av gödseln genom luftkanaler över gödselmattan. Systemet ger bättre stallmiljö och lägre ammoniakavgång från gödseln inne i stallen.

Stall nr 6 – 8 kommer att ha ett s.k. öppet bursystem med frigående höns, och golvet har ett tunt lager kutterspån. Gödselmattorna är bredare än i burhönssystemet, vilket ger en bra upptorkning av gödseln även om det inte finns något torkningssystem genom luftinblåsning.

Gödselproduktionen beräknas efter utökningen till 1275 m³ kletgödsel och 5751 m³ torr hönsgödsel per år. Lagringen av kletgödsel ska ske i befintlig flytgödselbehållare om 2100 m³ och fastgödseln i två gödselhus som medger lagring av tillsammans ca 3525 m³. Gödseln från de fyra äldre stallavdelningarna har en torrsubstanshalt på 25-30 % medan gödseln från stall 5 och 6 har en högre torrsubstanshalt. I de planerade stallbyggnaderna med frigående höns beräknas gödselns torrsubstanshalt bli ca 50 %. Provtagning och analys av gödselns näringsinnehåll sker regelbundet. Tömningen av flytgödselbehållare och gödselhus sker två gånger per år. Ca 82 % av gödselproduktionen kommer att lämna gården för spridning på annan mark enligt avtal.

Förorenat vatten från rengöring av stallarna mellan produktionsomgångarna leds till flytgödselbehållaren. Före spridning späds den gödsel som hanteras som flytgödsel ytterligare för att få en jämnare fördelning av gödseln i samband med spridningen.

Växtodling

Växtodlingen omfattar 172 ha egen och 76 ha arrenderad åkermark. Odlade grödor är spannmål, höstoljeväxter och ärter. Potatisodlingen har avvecklats. Fodersädsproduktionen räcker inte till för det egna behovet efter utökningen, utan det ökade foderbehovet får tillgodoses genom inköp. Jordarten består till 90 % av mullrik mo. Halten lättlöslig fosfor är genomgående hög till mycket hög medan kaliumhalten i matjorden är jämförelsevis låg. Flytgödseln används i den egna odlingen. Ca 90 % av flytgödseln kommer att spridas med släpplångspridare i växande gröda. Resterande flytgödselmängd sprids före höstsådd. All gödsel som sprids på obevuxen mark kommer att nedbrukas omedelbart.

Nuvarande spridningsarealer framgår av nedanstående tabell.

Fastighet	Åker, ha	Ägd/Arrende/Kontrakt
Perstorp 36:1	172	Ägd
Perstorp 25:1	32	Arrende
Perstorp 2:7, 8 m fl	44	Arrende
Tiarp 12:6	90	Kontrakt

2013-02-27

Mpd 551-4797-12

1380-91-006

Krontorp 4:5	220
Perstorp 22:4	59
Totalt ca	600

Kontrakt
Kontrakt

Behovet av spridningsareal enligt Jordbruksverkets allmänna råd uppgår till minst 1001 ha för den planerade produktionen i steg 1 och 1085 ha för steg 2.

Ekdalens maskinstation har åtagit sig att svara för spridningen av den flytande gödseln.

För den fasta gödseln har avtal tecknats med Hushållningssällskapet Rådgivning Agri AB som åtar sig att förmedla gödsel till spridningsarealer på 527 ha eller motsvarande 79000 värphönsplatser. Gödseln kommer eventuellt att levereras till biogasanläggningen i Helsingborg för att därefter spridas på åkermark.

BOLAGETS MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

Beskrivning av gården

Äggproduktionen bedrivs i sex stallbyggnader som tillsammans ger plats för 125 132 värphöns. Nu planeras en utökning i två steg. I steg 1 uppförs ett nytt stall för 45 000 frigående värphöns SO om befintliga stallbyggnader, och därefter ersätts tre äldre stallbyggnader med ett nytt stall om 40 000 värphönsplatser. Det totala antalet höns kommer att uppgå till högst 184 500. Växtodlingen omfattar ca 248 ha åker som används för odling av spannmål, oljeväxter och ärter.

Lokalisering

Gården är belägen vid Eldsbergaåsen ca 3 km nordost om Eldsberga samhälle. Närmaste områden med detaljplan är Eldsberga och Veinge ca 5 km sydost om anläggningen. Eldsbergaåsen med omkringliggande område är av intresse för den allmänna vattenförsörjningen. Viss del av företagens areal ligger inom det yttre skyddsområdet för den allmänna vattentäkten i Perstorp. Vid ett ökat uttag skulle en större del av företagens mark beröras. Bolaget bedömer inte att den planerade verksamheten strider mot gällande översiktsplan. Åkermarken gränsar delvis mot Alslövsån som utgör riksintresse på grund av höga naturvärden i ådalen, men verksamheten bedöms inte påverka riksintresset negativt. Alslövsån har god ekologisk status.

Stallbyggnaden om 45000 platser kommer att uppföras i närheten av ett område som är av riksintresse för kulturmiljövård och naturvård, men företaget bedömer inte att verksamheten kommer att påverka riksintressena negativt. Ett stort antal fornlämningar har påträffats på och i anslutning till Eldsbergaåsen. Den planerade stallbyggnaden uppförs i närheten av två gravhögar. Avståndet till dessa beräknas bli ca 22 meter. Länsstyrelsens kulturmiljöenhet har bedömt att avståndet är tillräckligt.

2013-02-27

Mpd 551-4797-12
1380-91-006

Inom 500 meter från gården finns 29 bostadsfastigheter. Det närmaste bostads-
huset ligger ca 75 m från hönsstallarna. Övriga bostäder är belägna på ett av-
stånd på mellan 125 och 500 meter.

I samband med utbyggnaden kommer det inte att uppstå några större mängder
schaktmassor som inte kan återanvändas inom gården.

Alternativ lokalisering

En förutsättning för placeringen av det planerade stallet är att tidigare investe-
ringar i form av transportsystem för ägg, äggpackeri och kylanläggning ska
kunna utnyttjas gemensamt för hela besättningen. Det planerade stallet behö-
ver ligga nära de befintliga stallbyggnaderna för att ge korta transportavstånd
för foder, ägg och gödsel. Ett alternativ som tillgodoser dessa krav är att pla-
cera stallbyggnaden nordost om befintliga stallbyggnader. Byggnaden skulle
då komma närmare villaområdet i Perstorp, och företaget äger heller inte den
mark som stallet kräver.

Nollalternativet

Nollalternativet, d.v.s. om inte produktionsökningen kommer till stånd, medför
att produktionen fortsätter som tidigare, alternativt kommer anläggningen att
säljas.

Miljö kvalitetsnormer

Företaget har mark inom Alslövsåns avrinningsområde. Ån har god ekologisk
status baserat på bottenfauna, fisk och näringsämnen. Grundvattenförekomsten
i Eldsbergaåsen har också god kemisk status.

Växtnäringsutnyttjande

En växtnäringsbalans har upprättats för den befintliga och planerade verksam-
heten. Balansen ger en jämförelse mellan den mängd näringsämnen som kom-
mer att köpas in till företaget via gödselmedel, djur och foder med den växtnä-
ring som lämnar företaget i form av ägg, slaktdjur, stallgödsel och försålda
grödor. Tillförseln av kväve och fosfor beräknas uppgå till ca 205 respektive
28 ton per år. Bortförseln beräknas till 148 ton kväve och 28 ton fosfor varav
försåld gödsel svarar för 72 ton kväve respektive 22 ton fosfor. Kväveöver-
skottet per hönsplats minskar från 0,36 kg till 0,31 kg per höna och år.

Växtnäringsförluster

Avgången av ammoniak från stall och gödsellagring har beräknats med led-
ning av data från mätningar av ammoniakhalten i utgående ventilationsluft och
enligt Jordbruksverkets beräkningsprogram. Totalt beräknas ammoniakutsläp-
pen vid full produktion uppgå till 18,2 ton per år. Förlusterna i samband med
spridningen av gödseln är inte inräknade. För att kontrollera ammoniakförlus-
terna med ventilationen görs regelbundna mätningar av ammoniakhalten i ut-
gående ventilationsluft. Halterna har hittills legat mellan 0,5 och 1,5 ppm. Med
ledning av fläktarnas ventilationskapacitet (maxventilation 5,5 m³ per höna

2013-02-27

Mpd 551-4797-12
1380-91-006

och tim) kan utsläppen beräknas till ca 30 g per höna och år. Ammoniakemissionen kan vara något lägre i stallar där gödseln torkas genom lufttillförsel än i de planerade stallen med frigående höns. Ammoniakutsläpp på högst 35 g per höna och år är därför ett rimligt värde, vilket ger ett totalt utsläpp på högst 5,3 ton ammoniak per år. Det innebär ändå att företaget har betydligt lägre ammoniakförluster än vad Jordbruksverket anger som genomsnittsvärde. Jordbruksverket utgår från att stallförlusterna uppgår till 10 procent av gödselns kväveinnehåll. För den planerade produktionen ger detta värde en ammoniakavgång motsvarande 73,5 g per höna och år.

När det gäller lagring bedömer bolaget att ammoniakförlusterna är betydligt lägre än de 12 % som Jordbruksverket anger som genomsnitt. Med hänsyn till att den torra gödseln lagras i gödselhus och flytgödseln under tak uppskattar bolaget att lagringsförlusterna av ammoniak är ca 25 % lägre eller ca 9,3 ton per år. Även spridningsförlusterna bedöms vara betydligt lägre än vad schablonberäkningarna anger, vilket beror på den spridningsteknik som används av företaget.

Utsläppen av klimatgaser domineras av dikväveoxid från gödseln. Beräkningarna har skett med hjälp av emissionsfaktorer från Åländsk utredningsserie 2003:2 och ger ett totalt utsläpp av 38 ton koldioxid från dieselmotorer, 14,4 ton metan och 2,2 ton lustgas från gödseln. Mängden motsvarar ca 1000 ton koldioxidekvivalenter per år. Ca 95 procent kommer från stallgödseln. Bidraget från handelsgödselanvändningen är inte medräknad.

Kväveutlakningen till yt- och grundvatten varierar beroende på gröda och odlingsåtgärder. Som genomsnitt beräknas utlakningen minska från 61 kg N per ha och år till 55 kg kväve per ha och år eller totalt ca 13 ton per år från den odlade arealen. All flytgödsel sprids till spannmål i växande gröda. Kväveförlusterna begränsas också genom vårplöjning, odling av fånggröda och genom att potatisodlingen har upphört. Skyddszoner finns längs alla vattendrag. Risk för ytavrinning kan förekomma längs Alslovsån. Den mest utsatta delen ligger därför i träda.

Avloppsvatten

Avloppsvatten från personalutrymmen och bostad är anslutet till det kommunala nätet.

Lukt, buller och flugor

Gödselhantering och ventilation är de viktigaste luktkällorna. Genom att all fastgödsel lagras i gödselhus och flytgödseln i behållare med fast tak minskar avgången av lukttande ämnen. En trädridå har planterats 2009 utanför det nyligen byggda gödselhuset för att minska risken för luktolägenheter och för att skapa en positiv gårdsmiljö. Efter det att de närboende har klagat på lukttörningar under kvällar och nätter på sommaren har ventilationsutrustningen kompletterats 2012 för att förbättra utspädningen av utgående ventilationsluft. I det hus som ligger närmast bebyggelsen i Perstorp har ett system för att öka

2013-02-27

Mpd 551-4797-12
1380-91-006

flödes hastigheten ca tre gånger på utgående luft installerats. Åtgärden ska medföra att luften sprids på en högre nivå och ge större utspädning.

Lilluns AB har anlagt en väderstation i anslutning till villabebyggelsen i Perstorp för att få ett underlag för bedömning av risken för luktstörningar i villaområdet. Vindriktningen har registrerats två gånger per timme under perioden 22 augusti till 22 oktober. Den förhärskande vindriktningen har varit sydvästlig. Under 22 % av tiden har vinden blåst från stallbyggnaderna mot villabebyggelsen. Frekvensen av olika vindriktningar var i stort sett densamma för kvällstid som för hela dygnet. Under kvällar med mycket svag vind dominerade dock nordlig vindriktning.

Bolaget har undersökt förutsättningarna för rening av ventilationsluften. De system som finns på marknaden eller är under utveckling är inte anpassade för den aktuella produktionen och är för dyra i förhållande till effekten. Beräknad investeringskostnad för en av utrustningarna skulle uppgå till ca 12,5 milj. kronor för en anläggning som är anpassad till företagets storlek. De reningsanläggningar som finns har främst till syfte att minska ammoniakhalten och garanterar inte någon reduktion av lukten. Reningsutrustningen klarar av att sänka ammoniakhalten i ventilationsutsläppen till ca 1 ppm, d v s till samma nivå som anläggningens utsläpp har utan rening.

Stallgödseln kommer att spridas när vädret är lämpligt, och tre spridningsekipage kommer att användas för att spridningen ska gå så snabbt som möjligt. Stor hänsyn kommer att tas till närboende i samband med gödselspridning, och de närboende kommer att underrättas dagen före spridningen. Tömning av gödselhus och flytgödselbehållare sker två gånger per år. Bolaget kommer att undvika spridning av gödsel och tömning av behållare och gödselhus i anslutning till helgdagar.

De viktigaste bullerkällorna är ventilationsfläktar och transporter. Klimatanläggningens bullernivå ligger under 65 dB. För att undvika bullerstörningar under kvällarna kommer fläktarna som torkar gödseln på gödselmattorna inte att vara igång mellan klockan 18 och 22. Transporterna kommer att ske dagtid utom i samband med skörden. Genom övergång till egen foderproduktion kommer leveranserna av foder till anläggningen att minska. Det totala antalet transporter kommer däremot att öka något på grund av ökad produktion och transport av bl.a. foder, ägg och gödsel.

Flugor förekommer inte stallen. Alla ventilationsintag är försedda med flugnät och det finns en luftsluss vid ingången till stallet som förhindrar flugor att ta sig in. De flugor som tidvis kan förekomma finns i gödsellagren, men genom att ha tättslutande tak på flytgödselbehållaren och att använda rovflugor i fastgödsellagret bekämpas flugkläckningen. Det är också möjligt att vid behov sprida kalk över gödseln i gödselhuset.

2013-02-27

Mpd 551-4797-12
1380-91-006**Transporter och förbrukning av drivmedel och elenergi**

Efter att potatisodlingen upphört och spannmålen används som foder minskar transportererna från gården av dessa produkter med 2800-2900 ton per år. Totalt transporterade mängder till och från gården av foder, skördeprodukter och gödsel beräknas öka med knappt 4000 ton till totalt ca 16375 ton per år. Huvuddelen av transportererna sker med lastbil och under dagtid.

Förbrukningen av dieselolja kommer att uppgå till ca 10 m³ per år, och diesel-lagringen sker i en tank på 6 m³. Elförbrukningen vid nuvarande drift beräknas till totalt 387 000 kWh per år och kommer att öka till ca 600 000 kWh per år.

Kemikalier och avfall

Förvaringen av bekämpningsmedel sker i låst container i maskinhallen. Påfyllning av bekämpningsmedel sker på platta med avlopp till flytgödselbehållaren. Sågspån finns till hands för att suga upp spill av bekämpningsmedel. Rengöring sker i fält på biologiskt aktiv mark. Bekämpningsmedelsförbrukningen uppgår till ca 1150 l per år. Bekämpningen utförs med en luftassisterad spruta där dosering och droppstorlek regleras med en monitor i traktorn. Preparatåtgången är med denna teknik ca 25 procent lägre än med konventionell utrustning. Sprutan är försedd med droppskydd, preparatpåfyllare och separat sköljvattentank.

Avfallet hanteras efter gällande regler. Den största mängden farligt avfall utgör spillolja och elektronikskrot, och den totala mängden uppgår till omkring 300 kg per år. Farligt avfall lämnas till Ragn Sells-återvinning. Övrigt avfall består mest av skrot och byggavfall, totalt ca 4 ton per år. Avfallet lämnas till godkända mottagare. Döda höns beräknas motsvara ca 7 ton per år och hämtas av Svensk Lantbrukstjänst.

SYNPUNKTER UNDER SAMRÅDSSKEDET

Skriftliga synpunkter har lämnats under samrådsskedet från ägarna till 12 bostadsfastigheter i Perstorp nordost om anläggningen. Synpunkterna gäller främst störande lukt och flugor.

INKOMNA YTTRANDEN

Miljö- och hälsoskyddsnämnden tillstyrker ansökan med följande synpunkter och föreslår att tillståndet förenas med följande villkor:

- Företaget ska upprätta ett kontrollprogram för mätning av ammoniakavgång från verksamheten.
- Företaget får inte räkna mark med fosforklass PAL klass V som spridningsareal för gödsel.
- Förändringar av kontrakt för leverans av gödsel ska i förväg godkännas av tillsynsmyndigheten.

2013-02-27

Mpd 551-4797-12
1380-91-006

- Företaget ska åläggas att i sin miljörapport redovisa hur man uppfyllt de uppställda begränsningarna för fosforgödsling.
- Företaget ska åläggas att i sin miljörapport redovisa årets leveranser av gödsel.
- Företaget ska redovisa väl underbyggda kostnadsberäkningar för investeringar i teknik för reducering av ammoniak och lukt från det nybyggda stallens ventilation.

Nämnden anser att verkställighetsförordnande bör kunna lämnas.

Ronny Eriksson och Carina Nilsson, Perstorp 30:5, motsätter sig en utökning av äggproduktionen. Djurhållningens omfattning har mångdubblats och orsakar nu störningar i form av lukt, buller och flugor. Om verksamheten tillåts öka ytterligare innebär det ökade störningar. Det går inte att sitta ute eller ha fönstren öppna på sommaren. Fastigheterna förlorar dessutom i värde.

Lena Aspeqvist och Daniel Magnusson, Perstorp 30:1, uttrycker sin oro över den planerade utökningen av äggproduktionen. De är störda av lukt från anläggningen och ifrågasätter metoden att öka luftflödet för att få högre utspädning av ventilationsluften. De vill också att gödsellagringen ska ske i ett helt slutet gödselhus. Under senare tid har de blivit störda av ett lågfrekvent buller under kvällar och nätter.

Bolaget har i kommentarer över yttrandena från de närboende ställt sig frågande till bullerstörningarna. Det är endast vid inlastning och torkning av spannmål som det uppkommer ett vinande ljud, men ventilationsfläktarna för torkning av gödseln är inbyggda i stallet och bedöms inte leda till några störningar. I framtiden kommer dessutom torkningen att upphöra eftersom gödseln ska transporteras till en biogasanläggning. Slutligen framhåller bolaget att det inte är aktuellt att lägga den planerade stallbyggnaden mellan bebyggelsen i Perstorp och befintliga byggnader, vilket framförs i en skrivelse.

MILJÖPRÖVNINGSDLEGATIONENS BEDÖMNING

Miljökonsekvensbeskrivning

Miljöprövningsdelegationen konstaterar att bolaget har genomfört samråd och upprättat en miljökonsekvensbeskrivning enligt bestämmelserna i 6 kap. miljöbalken och förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar.

Miljöprövningsdelegationen finner att inlämnad miljökonsekvensbeskrivning efter gjorda kompletteringar uppfyller kraven och kan godkännas enligt 6 kap. 9 § miljöbalken.

2013-02-27

Mpd 551-4797-12
1380-91-006**Miljöbalkens mål i 1 kap. 1 § MB**

Av de nationella miljömålen kommer verksamheten främst att påverka miljömålen "Ingen övergödning", "Grundvatten av god kvalitet" och "Bara naturlig försurning".

Verksamheten bedrivs i ett kustområde där kustvattnet är påverkat av hög växtnäringstillförsel och där grundvattnet utnyttjas för allmän vattenförsörjning. Detta innebär att det är särskilt angeläget att minska växtnäringstillförseln till yt- och grundvatten. Den utökade äggproduktionen bör enligt miljöprövningsdelegationens bedömning inte få leda till en ökad negativ påverkan på yt- och grundvatten eller på människors hälsa.

Miljökvalitetsnormer

Området där anläggningen ligger och de omgivande spridningsarealerna avbördas huvudsakligen till Alslövsån. Denna vattenförekomst har god ekologisk status, och halterna av näringsämnen ligger med god marginal under det gränsvärde för fosfor som utgör ett av underlagen till miljökvalitetsnormen. Den planerade verksamheten bedöms inte medverka till att miljökvalitetsnormen för Alslövsån överträds. När det gäller Laholmsbuktens kustvatten har vattenförekomsten otillfredsställande ekologisk status bl.a. på grund av hög halt av näringsämnen. Den utökade verksamheten kommer emellertid inte att innebära att gödslingen av markerna ökar, utan den tillkommande gödselmängden kommer att spridas utanför Laholmsbuktens tillrinningsområde. Kväveutlakningen beräknas minska något främst p.g.a. ändrad odlingsinriktning. Miljöprövningsdelegationen anser därför inte att en utökad äggproduktion motverkar en utveckling mot god ekologisk status.

De allmänna hänsynsreglerna i 2 kap miljöbalkenKunskapskravet

Verksamhetsutövaren deltar i de EU-finansierade utbildnings- och miljöersättningsprogrammen och anlitar rådgivare från bl.a. Växa Sverige för att miljöanpassa driften. Företaget får därmed anses ha tillgång till tillräckliga kunskaper för att driva verksamheten i överensstämmelse med hänsynsreglerna i 2 kap. MB.

Lokalisering med hänsyn till omgivande bebyggelse

För verksamheten ska enligt 2 kap. 6 § MB väljas en sådan plats att ändamålet uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön. Enligt 2 kap. 6 § tredje stycket MB får tillstånd inte meddelas i strid med gällande detaljplan eller områdesbestämmelser.

Bolaget driver sin verksamhet i en utpräglad jordbruksbygd. Anläggningen ligger utom detaljplanelagt område, men området är av intresse för den allmänna vattenförsörjningen och dessutom av riksintresse för kulturmiljövård och naturvård. Utökningen bör dock kunna komma till stånd utan att dessa intressen skadas.

2013-02-27

Mpd 551-4797-12

1380-91-006

Avståndet från djurstallarna till den närmaste bostaden är 75 meter. Ytterligare 27 bostäder finns inom 500 meter från stallbyggnaderna. Avståndet mellan bostäderna och anläggningens stallbyggnader och lagringsutrymmen för gödsel innebär att olägenheterna för människors hälsa kan uppstå om inte särskilda begränsningar och försiktighetsåtgärder genomförs avseende gödselhantering och ventilation.

Med olägenhet för människors hälsa enligt 9 kap. 3 § MB avses en störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning kan påverka hälsan menligt och som inte är ringa eller helt tillfällig. Enligt rättspraxis omfattas även sådana störningar som utan att vara direkt hälsoskadliga påverkar människors psykiska välbefinnande. Som exempel kan nämnas störande lukt, flugor och buller. Undantaget för helt tillfälliga störningar omfattar inte sådana olägenheter som har viss varaktighet och som återkommer vid flera tillfällen om än inte med någon regelbundenhet. Hänsyn ska enligt motiven inte tas till ekonomiska eller tekniska avvägningar när det gäller att avgöra vad som kan innebära olägenhet för människors hälsa. Miljöprövningsdelegationen bedömer att störningsradien ökar med storleken på djurhållningen och att den planerade djurhållningen är av sådan omfattning att störande lukt kan uppkomma vid speciella väder- och vindförhållanden. Miljöprövningsdelegationen anser dock att verksamheten kan godtas på den aktuella platsen, men särskilda krav på skyddsåtgärder bör ställas på ventilation, utgödsling och lagring av gödsel.

Lagring och spridning av gödsel och utsläpp till vatten

Miljöprövningsdelegationen bedömer att befintliga lagringsutrymmen för flytande gödsel med god marginal överstiger behovet av lagringskapacitet. När det gäller den fasta gödseln får den sammanlagda lagringskapaciteten i anslutning till stallarna anses vara tillräcklig med hänsyn till att huvuddelen av gödseln två gånger per år transporteras bort från anläggningen. Det är mottagarens skyldighet att ansvara för den fortsatta hanteringen av gödseln.

Behovet av spridningsareal för den sökta besättningen uppgår enligt Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2004:62) till minst 1085 ha utgående från att antalet värphöns per ha inte får överstiga 170. Den beräkning av gödselns fosforinnehåll som genomförts med ledning av stallbalansberäkningar anger att schablonvärdena stämmer väl överens med de beräknade värdena. Miljöprövningsdelegationen anser att den areal som finns till förfogande i närområdet enligt avtal tillsammans med det avtal avseende omhändertagande av gödseln från 79 000 värphöns ger förutsättningar för att spridningen av gödseln sker på ett från miljösynpunkt betryggande sätt. Det är mottagarens ansvar att spridningen av gödseln sker enligt de föreskrifter som gäller för stallgödsel. För att säkerställa att gödselspridningen även fortsättningsvis sker på miljömässigt lämpliga arealer ska tillkommande spridningsarealer godkännas av tillsynsmyndigheten. Vid prövning av spridningsarealerna för gödsel ska miljökvalitetsnormerna för vatten beaktas (2 kap. 7 § MB).

2013-02-27

Mpd 551-4797-12
1380-91-006

Djurhållningen bedrivs på en gård med kraftigt uppgödslade jordar. Halterna av lättlöslig fosfor motsvarar PAL-klass V på ca 70 ha av den egna åkermarken. Den arrenderade åkermarken har lägre fosfortal. Enligt Jordbruksverkets rapport Riktlinjer för gödsling och kalkning 2013, JO12:12, fordras i de två högsta fosforklasserna ingen fosforgödsling för att täcka fosforbehovet för spannmål och oljeväxter. Jordbruksverket anger i riktlinjerna vidare att högt fosforinnehåll i marken medför en större miljörisk och framhåller följande: "Högre fosforklass än PAL-klass III-IVA kan heller inte motiveras vare sig ekonomiskt eller med tanke på att fosfor är en ändlig naturresurs som vi bör hushålla väl med." I Jordbruksverkets utredning Jordbruket och vattenkvaliteten (2012:22) anges också anpassning av fosforgödslingen till norm som en åtgärd för att minska fosfortillförseln till vatten.

Miljöprövningsdelegationen anser mot denna bakgrund att fosfortillförseln bör begränsas i den egna odlingen utöver vad som anges i föreskrifterna om miljöhänsyn i jordbruket, som medger en årlig tillförsel av högst 22 kg fosfor per ha oavsett jordens innehåll av lättlöslig fosfor.

För att förhindra att gödsel och jord sköljs ut i diken och vattendrag vid riklig nederbörd och orsakar övergödning, bör intill öppna diken och vattendrag anläggas spridningsfria zoner. Skyddszonerna ska vara ständigt bevuxna men får brytas för omläggning en gång i växtföljden. Hur bred zonen ska vara beror av topografi och vegetation. Den bör dock alltid vara minst 6 meter.

För den del av spridningsarealen som ligger inom vattenskyddsområdet i Perstorp finns särskilda skyddsföreskrifter (13 FS 1994:27) som bl.a. reglerar hanteringen av gödsel och bekämpningsmedel. Hanteringen kräver medgivande från miljö- och hälsoskyddsnämnden, vilket innebär att det kan ställas längre gående krav på t ex spridningen av gödsel än vad som anges i detta beslut. Föreskrifter för ett vattenskyddsområde bryter rättskraften i meddelade tillståndsbeslut. Miljöprövningsdelegationen anser därför inte att det finns skäl till ytterligare begränsningar av spridningen av gödselmedel inom skyddsområdet.

Utsläpp till luft

Utsläppen av klimatgaser har uppskattats till ca 1000 ton CO₂-ekvivalenter per år varav ca 95 procent kommer från stallgödseln i form av dikväveoxider och metan. Miljöprövningsdelegationen bedömer att den valda hanteringen med snabb upptorkning av gödseln på gödselmattorna i stallet medför att torrsubstanshalten höjs till en nivå då nedbrytningsprocessen avstannar. Utsläppen av klimatgaser i form av metan och lustgas kan därför antas vara lägre än schablonvärdena. Torkningen av gödsel får också uppfattas som en åtgärd för att begränsa klimatgasutsläppen.

Inhysningssystem, torkning av gödseln, typ av utgödsling, utgödslingsintervall och ventilation har avgörande betydelse för ammoniakutsläppens storlek. Bo-

2013-02-27

Mpd 551-4797-12
1380-91-006

laget har angett att ammoniakhalterna i utgående ventilationsluft ligger mellan 0,5 och 1,5 ppm. Med utgångspunkt från dessa värden och normalt ventilationsflöde har utsläppen från värphönsstallarna vid dagens produktion beräknats till 3,6 ton ammoniak per år. Vid sökt produktion uppgår utsläppen till ca 5,3 ton ammoniak per år. Miljöprövningsdelegationen anser att de beräknade utsläppen med ventilationsluften kan godtas. Vidtagna åtgärder för att begränsa utsläppen av ammoniak med ventilationsluften innebär att halterna i utgående luft nu är så låga att det inte längre finns skäl att i villkor reglera ammoniakutsläppen.

Bolagets utredning av möjlig reningsutrustning för ventilationsutsläppen anger att det finns teknik för att reducera ammoniak och damm med 90 procent. Utredningsresultaten visar att det går att sänka ammoniakhalterna till 1 ppm, d.v.s. till den nivå som redan har uppnåtts med andra åtgärder, men det ges inga garantier för reduktion av lukten. Miljöprövningsdelegationen anser att effekten av reningsutrustning för ventilationsluften är osäker samtidigt som kostnaderna för investering och drift är betydande. Det finns därför inte skäl att ställa krav på utrustning för rening av ventilationsluften. Däremot bör motsvarande utrustning som i stallbyggnad 5 för att öka flödet av utgående ventilationsluft installeras i de planerade stallbyggnaderna. I övrigt anser miljöprövningsdelegationen att bolagets åtaganden för att minska luktolägenheterna under sommarmånaderna bör vara tillräckliga med hänsyn till att verksamheten bedrivs i en utpräglad jordbruksbygd.

Gödseln från det planerade stallet ska lagras i ett gödselhus i väntan på leverans för spridning på kontrakterad areal. Det planerade och befintliga gödselhuset bedöms svara mot lagringsbehovet på gården. För att minska risken för störningar i form av lukt och flugor bör gödseln lagras i slutet utrymme och åtgärder vidtas för att motverka flugförekomst, t ex genom att gödselytan regelbundet täcks med torv.

Den del av gödseln som ska hanteras i flytande form och spädas före utspridning lagras i en behållare om 2100 m³, vilket med god marginal uppfyller kraven på lagringsutrymmen och ger dessutom en flexibilitet vid spridningen av gödsel. Växtnäringsinnehållet kommer att variera med hänsyn till utspädningsgraden. För att kunna beräkna växtnäringsstillförseln till grödan krävs att gödseln analyseras i samband med varje spridningsperiod. Utspädning av gödseln bedöms i övrigt vara till fördel eftersom det medför att gödseln lättare tränger ned i marken och att ammoniakavgången efter spridning därmed minskar risken för luktstörningar. Gödselbehållaren är dessutom försedd med ett fast tak för att minska ammoniakavgång och risk för luktstörningar.

Buller

Buller från ventilationsfläktar och övriga installationer får inte överstiga Naturvårdsverkets riktlinjer för externt industribuller vid närmaste bostäder med

2013-02-27

Mpd 551-4797-12

1380-91-006

värden gällande nyetablerad verksamhet. Lagringsbehållarna för foder och lagringsutrymmena för gödsel föreslås i ansökan få en placering som minskar risken för bullerstörningar i samband med leveranser till och från gården.

Transporterna av foder och ägg kommer liksom tidigare att ske en gång per vecka och övriga transporter endast en till tre gånger per år. Utbyggnaden förväntas därför inte innebära någon större förändring av störningarna i närområdet.

Kemikalier och avfall

Kemikalier ska förvaras på ett sätt som förhindrar att utsläpp till omgivande mark och vatten kan ske.

I Naturvårdsverkets föreskrifter om spridning av kemiska bekämpningsmedel jämte tillämpningsföreskrifter finns detaljerade bestämmelser om försiktighetsmått vid kemisk bekämpning till skydd för bl. a. grundvatten, vattentäkter, sjöar och vattendrag samt omgivande mark och annans egendom. Miljöprövningsdelegationen bedömer att det inte är nödvändigt att föreskriva särskilda villkor för spridning och hantering av kemiska bekämpningsmedel och spridningsutrustning då ovan nämnda föreskrifter ställer långtgående krav på den som hanterar och sprider kemiska bekämpningsmedel.

Miljöprövningsdelegationen anser inte heller att några speciella villkor för hantering av farligt avfall behöver föreskrivas, förutom att avfallet liksom kemikalier ska förvaras i tätt, avloppslöst utrymme och under tak.

Motivering av villkor

Villkor 2-5 och 11-12 har till syfte att minska risken för störningar för omkringboende i form av bl.a. lukt, flugor och buller. Villkor 11 begränsar dessutom risken för förorening av vattentäkter efter gödselspridning.

Villkor 6-10 och 13 syftar till att anpassa gödslingen till grödans behov och till att minska risken för förorening av yt- och grundvatten.

I övrigt hänvisas till den allmänna motiveringen ovan.

Verkställighetsförordnande

Några av de närboende har motsatt sig att tillstånd meddelas för verksamheten och deras invändningar kan inte lämnas utan avseende. Verkställighetsförordnande bör därför inte medges.

Sammanfattning

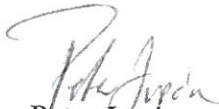
Genom de åtaganden som sökanden gjort och de försiktighetsmått som föreskrivs i villkoren till detta beslut finner miljöprövningsdelegationen att hinder

2013-02-27

Mpd 551-4797-12
1380-91-006

inte föreligger enligt miljöbalkens hänsyns- och tillåtlighetsregler mot att meddela företaget sökanden tillstånd till den verksamhet som denne avser att bedriva.

Beslut i detta ärende har fattats i Länsstyrelsens miljöprövningsdelegation av chefsjurist Peter Jupén, ordförande och miljövårdsdirektör Henrik Frindberg, miljösakkunnig. Avdelningsdirektör Arne Joelsson har varit föredragande i delegationen, men inte deltagit i beslutet.

Peter Jupén

Henrik Frindberg

Arne Joelsson

Kopia

Naturvårdsverket

Jordbruksverket

Havs- och vattenmyndigheten

Aktförvararen

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Halmstads kommun

Lena Aspeqvist och Daniel Magnusson, Perstorp 368, 305 97 ELDSBERGA

Ronny Eriksson och Carina Nilsson, Perstorp, 305 97 ELDSBERGA

AJ